Od raja Spasu milije II
Nebeskih dvora radosti II
O Isuse, nebesa sjaj II
Sva ljubavi mi, Isuse II
O Oče skrajne blagosti
O Srce, žrtvo ljubavi II
Mj. zb. dvogl. ili jednogl. s org.
Milinu tvoju pjevamo II
Mj. zb. ili jednogl. s org.
Riječ svevišnja II
O Srce, čišće od sunca
O Marijo, što ljubezno II
O Isuse, o Spase naš II
Ti, Kriste, Kralj si II
O sjaju slave Očeve
Sva slavna Majko Božija II
O zdravo, rane Kristove II
Trogl. mj. zb.
Zdravo, rajska Kraljice II
Zdravo, Majko Djevice II
Mj. zb. ili jednogl. s org.
Veselo svetkujmo II
Trogl. mj. zb.
Ti, Kriste, Kralj si III
Veselo svetkujmo III
Zdravo, rajska Kraljice III
Trogl. mj. zb. ili jednogl. s org.
Zdravo, Zvijezdo mora III
Mj. zb. ili jednogl. s org.
Gle, kako naši oholi II
Ti divni Kralj si nebesnik
O Duše, koji s Ocem si
Nebeska slavo vječita
O nado naša, cjelova

b) Ostalo

Christus factus est (10—17) mj. zb. 1969.
Zdravo, Marijo trogl. mj. zb. 1975.

5. *Pjesme s neliturgijskim tekstom*

Pohvale Imenu Božjemu dvogl. s org. 1968.
Isuse blaga i ponizna srca mj. zb. ili jednogl. s org. 1968.
Isuse, u te vjerujem mj. zb. ili jednogl. s org. 1968.
Isuse, tebi živim mj. zb. ili jednogl. s org. 1968.
Isuse, Bože moj (4) mj. zb. ili jednogl. s org. 1968/69.
O tekijska dobra Mati jednogl. s org. ili mj. zb. 1969.
Snježnoj Gospi dvogl. s org. ili mj. zb. 1969.
Dušo Kristova II mj. zb. ili jednogl. s org. 1970.
Dođite k meni (5) jednogl. s org. ili mj. zb: 1970.
Zdravo, Srce Isusovo (4) jednogl. s org. ili mj. zb. 1970.
S veseljem putujući (pj. načinjena od himna) mj. zb. ili jednogl. s org. 1970.
Zdravo, Djevice (3) mj. zb. ili jednogl. s org. 1971.
Moj mir i moja radost mj. zb. ili jednogl. s org. 1971.
Anđelu čuvaru mj. zb. ili jednogl. s org. 1971.
Predanost mj. zb. ili jednogl. s org. 1971.

6. *Kantata*

Pjesma suncu kantata za jednogl. i dvogl. pjevanje, mj. zb. i org. 1971.

ISPRAVAK

U prošlom broju (br. 1-1989.) na str. 4 naslov članka treba biti: Popis crkvenih skladbi, harmonizacija, transkripcija, pojednostavnjenja i spisa s bibliografijom Stanislava Prepreka. Đuro Rajković, Petrovaradin.

Molimo cijenjene čitatelje da to uvaže.

Franjo Štefanović tvorac dječje opere

(O 110. obljetnici skladateljeva rođenja)

Đuro Rajković, Petrovaradin

Živeći u vijeku burnog tehničkog napretka jedva da opažamo kako je i umjetnost pošla u stopu za njim, kako se sumnjive umjetničke vrijednosti proglašavaju pravim otkrićima, kako se lako i bez kontrole primaju od većine današnjih ljudi željnih senzacija. Ne vidimo kako je pravih vrijednosti sve manje i kako se izložbene dvorane sve više pretvaraju u kemijske, a koncertne dvorane u akustičke laboratorije, kako se nekadašnja umjetnost postupno pretvara u zanat, gdje se kao i u drugim zanatima sve radi po narudžbi i sve je podvrgnuto općoj komercijalizaciji.

Franjo Štefanović, (1879 — 1924)

Zato treba to više ukazivati na one umjetnike, čiji život nije vremenski tako udaljen od današnjice, koji su svom dušom bili odani svojoj umjetnosti. Ne računajući ni na kakav materijalni dobitak niti neku slavu stvarali su djela koja su odmah bila i izvođena i shvaćena i decenijama svojoj najbližoj okolici davala umjetnost, koja je u ono vrijeme bila tako reći jedina duševna hrana. Iako to nije, obično, bila umjetnost najvišeg stila, ako umjetnost uopće treba dijeliti na veliku i malu, ako je doista umjetnost, takvu umjetnost ne bi trebalo zaboravljati, jer je i to jedan od brojnih doprinosa potrebnih u izgradnji opće kulture.

Jedan takav umjetnik, kome nije bilo dano da duže živi i tako u svojim kasnijim djelima dokaže opravdanost onoga što se u ranijim djelima samo naslućuje, bio je petrovaradinski skladatelj Franjo Štefanović, tvorac dječje opere ne samo kod nas, nego i u svijetu.

Jednog ljetnog dana 1921. pošli su skladatelji Franjo Štefanović i Stanislav Preprek u jednu od svojih šetnji po Petrovaradinu i njegovoj okolici uputivši se pored trandžamentskog groblja prema Dunavu. Toga puta danas više nema, a tada je to bilo pravo šetalište s drvoredom i živicom s obje strane. Idući prema Dunavu zaustavljali su se na rubu trandžamentskog platoa zagledani u izvanredan krajolik: na lijevo okuka Dunava sa Sr. Kamenicom, a pred njima i na desno širila se panorama Novog Sada. Tada je Štefanović rekao: »Ovako su nekada stajali rimski vojnici i oštro promatrali ne približuju li se sa sjevera divlje horde Skita«. Nakon kraćeg razgovora i uživanja u prirodi vraćali su se kući šutljivi i zamišljeni. Prolazeći ponovno putem pored groblja nisu ni slutili da će Štefanović uskoro ovdje počivati u tišini borova.

Štefanović je rođen 13. ožujka 1879. u Petrovaradinu gdje je polazio nižu i višu pučku školu. Učiteljsku školu završio je 1897. u Osijeku. Glazbu je učio 3 godine u muzičkoj školi Glazbenog zavoda u Zagrebu. Poslije službovanja u Slankamenu i Čereviću premješten je 1906. u Petrovaradin. Ovdje je bio učitelj, zatim nastavnik i naposljetku ravnatelj više pučke škole. Na toj dužnosti zatekla ga je i smrt 26. siječnja 1924. Umro je pokošen razarajućom sušicom. zbog nemarnosti svoje supruge, njegujući bolesnog sinčića.

Upravo posljednjih godina života skladao je Štefanović svake godine po jednu dječju operu. To su opere *U vilinoj gori* (1918.), *Šumska kraljica* (1919.), *Na Orlovgradu* (1920.) i alegorija *Seoba Slavena* (1921.). Ova su djela male opere za djecu s recitativima, arijama, zborovima i plesovima kao u pravim operama. Koliko se moglo saznati, nema traga o tome da je netko prije Štefanovića, bilo gdje u svijetu, skladao takve opere.

Sve te skladbe nastale su iz ljubavi prema dječjoj pjesmi i djeci svoje škole kojoj je darovao bezbroj jednoglasnih i dvoglasnih pjesama. Samo neke od njih prepisao je u zasebnu notnu teku, kajdanku, dok je ostale uništio. Od sačuvanih pjesama najbolje su *Što volim, Veselje mladosti, Rosa, Vračare, Lastavicama.* Neki zborovi iz spomenutih opera odlikuju se osobitim ugođajem, koji podsjeća na narodnu pjesmu.

Sa školskom djecom priređivao je godišnje dva do tri koncerta i s njima izvodio svoje dječje opere, jer mu je nastava glazbenog odgoja bila na takvoj razini kakvom se danas može pohvaliti rijetko koje mjesto.

Glazbenost njegovih školskih generacija osobito se odrazila u petrovaradinskom Hrvatskom pjevačkom društvu »Neven«, čiju su tradiciju nastavili sinovi i kćeri njegovih učenika, Štefanović je i sam bio duže vremena zborovođa »Nevena« i to razdoblje spada u najljepše ovog pjevačkog društva, koje je preko 60 godina podržavalo glazbenu kulturu Petrovaradina.

Za svoj đački zbor u učiteljskoj školi u Osijeku pa za zborove koje je osnivao svagdje gdje je učiteljevao kao i za razne zborove koji su ga molili da im sklada himne i druge skladbe, napisao je 70 muških i 35 mješovitih zborova. Osim toga skladao je i 15 solo pjesama.

Kad bi dovršio koju novu zbornu ili solo pjesmu dolazio bi ocu skladatelja Stanislava Prepreka, Mateju, te mu ih svirao i pjevao. Imao je vrlo lijep i ugodan glas, koji je školovao za vrijeme svojih glazbenih studija u Zagrebu kod tada poznatog pjevača Camarotte. Poslije otpjevane pjesme Matej Preprek mu je obično govorio: »Meštre, vi opet plačete«. Čudno je to da je Štefanović u svojim pjesmama, a i u nekim drugim skladbama bio ispunjen sjetom dok je gotovo uvijek bio nasmijan i pun humora. Njegove su najuspjelije solo pjesme *Spominjanje,* na riječi dječjeg pjesnika Mijata Crnka (koji je zajedno s njim služio u petrovaradinskoj školi i sada s njim počiva u istom groblju), *Bijel sam cvijetak, Chanson, Sljemenskoj ciklami.* Ovim skladbama pridružuje se i zbirka fuga za klavir te klavirska skladba *Laku noć.*

Štefanović je napisao i dosta crkvenih skladbi. Među njima se ističe misa za mješoviti zbor *Na glas zvona* i pjesma za mješoviti zbor *U slavu Sv. Srca.*

Dok pišem ove redove ispunjen ponosom na ovog našeg sugrađanina sve me nešto vuče da pođem onim istim putem prema Dunavu, kojim su se Štefanović i Preprek nekada šetali. Međutim, nema više ni njih, a niti one staze-šetališta. Ostala su samo djela i sjećanje.

B i b l i o g r a f i j a
skladatelja Franje Štefanovića (1879—1924)

1. S. **Preprek:** »Šumska kraljica« Franje Štefanovića, »Fruškogorac«, br. 23, 24, 25, 29, 30, 31, 1922. Petrovaradin,
2. S. Preprek: Franjo Štefanović, »Sv. Cecilija«, sv. 2, 1924, Zagreb
3. I. Brkanović: »Mali ptičari« i »Šumska kraljica«, »Hrvatski dnevnik«, 20. IV. 1937. Zagreb
4. Ž. Harambašić: Mali pučkoškolci kao »operni pjevači« izvode prvu dječju operu, »Jutarnji list«, 20.?. IV. 1937. Zagreb
5. dr B. Širola: Franjo Štefanović, *Hrvatska umjetnička glazba*, str. 258, 1942. Zagreb
6. S. Preprek: Sećanja na Franju Štefanovića, »Novosadski dnevnik«, 22. XII. 1954. N. Sad
7. S. Gmizić: U spomen prvog kompozitora dečjih opera,

»Dnevnik«, 1. XI. 1969. N. Sad
8. S. Gmizić: Otkriven spomenik Franji Štefanoviću, »Dnevnik«, 2. XI. 1969, N, Sad
9. S. S.: »Šumska kraljica« u Petrovaradinu, »Dnevnik«, 25. IV. 1972. N. Sad
10. J. Andreis: Predgovor dječjoj operi »Šumska kraljica«, »Cvrčak«, br. 9—10. 1972. N. Sad
11. E. Gvozdanović: »Šumska kraljica« — poklon vojvođanskim školama, »Dnevnik«, 6. II. 1973. N. Sad
12. J. J.: »Šumska kraljica« na »Ben Akibi«, »Dnevnik«, 30. V. 1973. N. Sad
13. Lj. Lukić: Dečja opera »Šumska kraljica« kompozitora Franje Štefanovića, »Majske igre«, 31. V. 1973. Bečej
14. .....: Aplauz — »Šumskoj kraljici«, »Dnevnik«, 1. VI. 1973. N. Sad
15. E. Gvozdanović: Podvig entuzijaste, »Dnevnik«, 5. VI. 1973. N. Sad
16. J. Andreis: Štefanović Franjo, *Povijest hrvatske glazbe*, str. 308, 1974. Zagreb
17. M. Miljević: Prvo izvođenje opere u Sremu, »Politika ekspres«, 5. IV. 1975, Beograd
18. .....: Štefanović Franjo, *Muzička enciklopedija*, str. 516, ton III, 1977. Zagreb
19. S. Preprek: Franjo Štefanović, »Misao«, 25. III. 1979. N. Sad
20. S. Preprek: Franjo Štefanović, »Sv. Cecilija«, br. 2, 1979. Zagreb
21. .....: Franjo Štefanović zeneszerzöre emlékezünk, »Magyar szó«, 27. XII. 1979. N. Sad
22. A. Hmilj: Proslava 100-godišnjice rođenja Franje Štefanovića, »Dnevnik«, 27. XII. 1979. N. Sad
23. A. Hmilj: Sećanje na kompozitora prve dečje opere, »Dnevnik«, 28. XII. 1979. N. Sad
24. A. Hmilj: Pesme i danas drage, »Dnevnik«, 30. XII. 1979, N, Sad
25. P. Jovanović: Uspeo školski koncert, »Dnevnik«, 5. I. 1980. N. Sad
26. S. Preprek: Proslava stote obljetnice rođenja skladatelja Franje Štefanovića, »Sv. Cecilija«, br. 1, 1980. Zagreb
27. H. Đurić: Povodom stogodišnjice rođenja Franje Štefanovića, »Zvuk«, br. 1, 1980. Sarajevo
28. .....: Štefanović Franjo, *Leksikon jugoslavenske muzike*, str. 435. 1984. Zagreb
29. Đ.Rajković: Franjo Štefanović, »Misao«. 15. — 25. VI. 1984. N. Sad
30. Đ. Rajković: Opera istinski dečja, »Dnevnik«, 22. VII. 1984. N. Sad
31. Đ. Rajković: Franjo Štefanović, »Sv. Cecilija«, br. 3—4. 1984. Zagreb
32. Đ. Rajković: Franjo Štefanović, tvorac dečje opere, »Zvuk«, br. 4, 1984. Sarajevo
33. SNP-e u N. Sadu: »Proždrljivko« i »Šumska kraljica«, mali program za pozorišnu publiku u operskoj sezoni 1985./ /86. i 1986./87.
34. .....: Premijera domaće opere za decu, »Politika«, 12. IX. 1985. Beograd
35. F. György: Sovány gömböc — terjengös királynö, »Magyar szó«, 21. IX. 1985. N. Sad
36. E. Gvozdanović: U susret budućoj publici, »Dnevnik«, 29. IX. 1985. N. Sad
37. Đ. Rajković: Deca — najveći probirači, »Pozorište«, br. 2/3, 1985. N. Sad
38. Đ. Rajković: Dječje opere u novosadskom kazalištu, »Sv. Cecilija«, br. 4. 1985. Zagreb
39. Đ. Rajković: Iz naših starih listova, predgovor pretiskanom članku Stanislava Prepreka iz petrovaradinskog lista »Fruškogorac« od 1922. pod naslovom »Šumska kraljica« Franje Štefanovića, »Pozorište«, br. 4/5, 1985./86, br. 6/7, 1986, br. 8. 1986. N. Sad
40. Đ. Rajković: Iz zaostavštine Stanislava Preprekа, (Dva pisma F. Štefanovića S. Prepreku) »Pozorište«, br. 4/5, 1986./87, N. Sad
41. Gordana Stojanović Nadežda Ćirić: Muzičko vaspitanje za III. i IV. razred vojvođanskih osnovnih škola, Franjo Štefanović: »Šumska kraljica«, str. 12, Nota, 1987. Knjaževac (udžbenik je tiskan na pet jezika)
42. Đ. Rajković: Produženi život baštine, »Dnevnik«, 11. III. 1989, N. Sad
43. Đ. Rajković: Franjo Štefanović, tvorac dečje opere, »Misao«, 23. III. 1989, N, Sad

Đuro RAJKOVIĆ

STANISLAV PREPREK: ČETRNAEST JEDNOGLASNIH MISA

Narudžbe: Kršćanska sadašnjost, 41000 Zagreb, Kaptol 29

ili: Institut za crkvenu glazbu 41000 Zagreb, Kaptol 29

Cijena 3.400 din.

LUKAČIĆ — Zbornik radova znanstvenog skupa održanog u povodu 400. obljetnice rođenja Ivana Marka Lukačića (1585—1985)

Narudžbe: Provincijalat oo. konventualaca Miškinina 31, 41000 Zagreb;

ili: Institut za crkvenu glazbu KBF u Zagrebu, 41000 Zagreb

ili: Ćirilometodska knjižara, 41000 Zagreb, Kaptol 29

cijena 2.000 din.